

Het lavendelhuis

Arianna Saffier

Het lavendelhuis

Het lavendelhuis
Auteur: Arianna Saffier
Omslagontwerp: Arianna Saffier
Vormgeving binnenwerk: Arianna Saffier
Uitgever: Arianna Saffier via Bookmundo

ISBN 9789403911700
ISBN 1230010102657 (e-book)
NUR 340
www.ariannasaffier.nl

© 2026 Arianna Saffier

De Bijbelteksten in deze uitgave zijn ontleend aan de Bijbel in de
Herziene Statenvertaling, © Stichting HSV 2010. Alle rechten
voorbehouden, © Stichting HSV en Uitgeverij Jongbloed – Heerenveen.

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan.

*“Uw volk is mijn volk
en uw God is mijn God.”*

Ruth 1:16

1

Het landschap voor me is net een ansichtkaart, al hoop ik dat het niet tot leven komt. Als ik nu terugkeer naar het vliegveld, kan alles blijven zoals het is. Sereen, maar onpersoonlijk – een ontluikend paars dat zich uitstrekt tot aan het huis op de heuvel.

Het huis oogt groter dan op Google Maps. Het leunt een beetje achterover, alsof het rust tegen de bergrand erachter. De lichte stenen komen overeen met wat ik op de app zag, net als het terracotta dak en de blauwe luiken naast de ramen.

Koolwitjes dartelen over de velden. De kruidige geur van lavendel zweeft me tegemoet en een bij cirkelt om me heen. Ik jaag hem weg en klem mijn vingers om het handvat van mijn rolkoffer.

Het huis staat daar maar. En in dat huis wacht iemand op me – iemand van wie ik niet zeker weet of ik haar na al die jaren wel wil ontmoeten.

Mijn mobiel zoemt en ik graai ernaar in mijn tas. Zou het Peter zijn, over dat nieuwe account in Dubai? O, nee – het is Tessa.

Ik tik op het icoontje van de videocamera.

Nauwelijks heb ik 'Hoi' gezegd, of ze begint al: 'En?'

'Wat, en?' reageer ik, hoewel ik het natuurlijk wel weet.

Ze rolt met haar ogen. 'Hoe is het daar? Kon je er makkelijk komen? Heb je haar al ontmoet?'

Ik schiet in de lach. Het geluid klatert over de velden en ik val verschrikt stil. 'Ik b n er nog niet eens, Tess. Nou ja, eigenlijk wel,

maar ik sta ernaar te kijken en vraag me af of ik niet gewoon naar huis moet gaan.'

'Naar huis? Ben je gek. Je hebt niet voor niets vrij genomen.'

Ik zucht.

'Oké, oké,' zegt ze. 'Ik kan me voorstellen dat je ertegen opziet, maar zeg eens, wat is het ergste wat er kan gebeuren? Ze weet dat je komt. Ze heeft zelf om hulp gevraagd...'

'Aan Chris,' zeg ik. 'Niet aan mij.'

'Maar hij kan haar situatie niet oplossen, toch? Hij zit zelf al in de problemen.'

Ik blaas een pluk haar uit mijn gezicht. Dat broertje van mij had het niet bepaald handig aangepakt, toen hij vorig jaar zomaar zijn handtekening zette. Had hij me maar om advies gevraagd – nu moet ik het achteraf proberen recht te zetten.

'Ze heeft hulp nodig,' gaat Tessa door. 'Zie het als een gelegenheid om...'

'Tess.' Dit betoog had ze eerder ook al gehouden, toen ik haar vertelde over het verzoek van Chris. Hij had me bijna gesmeekt om in zijn plaats te gaan om orde op zaken te stellen, voor de situatie zou escaleren.

'Oké.' Ze begrijpt mijn hint en zet een vrolijk gezicht op. 'Laat eens wat zien. Waar ben je?'

'Wacht, ik zal mijn camera omdraaien...' Ik tik op het icoontje en film de omgeving. Een zonnestraal laat het scherm wit oplichten en de camera stelt scherp op het huis verderop, tussen een waas van groen en paars.

'O, wauw,' verzucht ze. 'Dit is Frankrijk! Dit is het leven. *La vie!* Echt, als ik niet bijna door mijn vakantiedagen heen was, zou ik zo op het vliegtuig stappen.'

'Ik ben hier niet op vakantie, Tess.'

'Ik weet het, ik weet het... Maar meid, je moet het nuttige met het aangename verenigen, hè?'

‘Zo aangenaam is het anders niet, hoor. Die hitte is niks voor mij. Het afgelopen halfuur heb ik er waarschijnlijk honderd sproeten bijgekregen en...’

‘Mireille,’ zegt ze streng. ‘Niet doen. Geen uitvluchten verzinnen om de hele boel af te blazen. Je bent er nu en dus ga je er ook heen, oké?’

‘Jaja,’ brom ik en ik tik weer op het scherm zodat mijn eigen gezicht in beeld verschijnt. ‘Aangezien ik jou heb, heb ik haar helemaal niet nodig, dat blijkt maar weer.’

Ze gniffelt. ‘Nou, pak die koffer van je, en lopen.’

Ik zet aarzelende stappen in de richting van het huis.

‘Goed zo,’ plaagt ze. ‘Enne, Mireille? Eén ding moet je me wel beloven.’

‘En dat is?’

‘Dat je al die Fransen links laat liggen.’

‘Tessa!’ Ik grinnik. Ze weet toch dat mijn hoofd daar helemaal niet naar staat. ‘Weet je wat het is? Ik zie ze niet eens. Ik kijk hier letterlijk over alle hoofden heen, daar kwam ik op het vliegveld al achter.’

Ik vertel haar maar niet over de taxichauffeur. De man was een hoofd kleiner dan ik en strooide met complimenten in gebrekkig Engels. Toen hij begon over ‘Nederlandse vrouwen met lange benen’ bekwam ik een ongemakkelijk gevoel. Zodra we het bordje met ‘Valléebleu’ waren gepasseerd, zei ik dat ik er al bijna was en vanaf hier wel kon lopen.

Achteraf gezien was dat iets te voorbarig. Ik had er niet op gerekend dat ik mijn rolkoffer de hele heuvel op moest sjoeren – over een zanderige grindweg.

Ik kijk Tessa aan via het scherm. ‘You know me. Ik heb genoeg andere dingen aan mijn hoofd. Dinsdag sta ik weer voor je neus.’

Ze trekt een grimas en wordt weer serieus. ‘Doe haar de groeten van me, wil je? Ze kent me vast nog wel, van vroeger.’

‘Zal ik doen,’ beloof ik en we nemen afscheid.

Maar terwijl ik mijn rolkoffer verder trek over het hobbelige pad, vraag ik me af of dat waar is. Ik vraag me zelfs af of ze mij nog wel kent, van vroeger.

*

Een onafgebroken gesjirp komt me tegemoet vanuit de cipres voor het huis. Cicaden. Ze klinken eerder agressief dan begroetend. Aan weerszijden van de bruine deur zijn ramen met vitrages die me niets wijzer maken, behalve dat de blauwe luiken aan een flinke lik verf toe zijn. Chris had niet overdreven toen hij zei dat er groot onderhoud nodig is.

Ik wrik mijn koffer over het grind dat tot aan de treden bij de voordeur loopt. De hele situatie staat me met de seconde meer tegen. Wie gaat er nu bij de bank garant staan voor een noodlijdende lavendelhoeve? Chris zag bleek om de neus toen hij me opbiechtte dat er aanmaningen bij hem binnenrolden. Veel aanmaningen. Het had al tot een fikse ruzie geleid met zijn verloofde.

Met een plof plant ik de koffer op de hoogste, brede trede voor de deur. Die staat op een kier. Is dat een uitnodiging?

Ik veeg mijn klamme handen af aan mijn spijkerbroek en kijk naar mijn schoenen – de lichtgrijze gympen die ik alleen in mijn vrije tijd draag. Ze zitten nu al onder het stof. Ik reik naar de deur – mijn hand blijft even in de lucht zweven. Vooruit, Mireille. Ik leg mijn vingers tegen het hout. Iemand moet haar laten inzien dat het zo niet langer gaat.

Ik haal diep adem en buig me naar voren. 'Hallo?'

Het woord galmt door de hal.

Het blijft stil. Ik tel de seconden. Zal ik naar binnen gaan?

'Ik ben hier, in de woonkamer,' klinkt het ergens vanuit het huis. Een bekende stem – en toch vreemd. Zwakker, wat onduidelijk.

Ik trek mijn rolkoffer over de drempel en stap naar binnen, een ruime hal in met een betegelde vloer en aan de linkerkant een trap.

Maar haar stem kwam van rechts. Ik laat de koffer staan en loop aarzelend verder.

‘Hier,’ hoor ik weer.

Ik duw de deur open.

Daar staat ze. Voor een bordeauxrode fauteuil. Nog altijd slank, al lijkt ze kleiner dan ik me herinner – ik ben haar boven het hoofd gegroeid. Maar we lijken op elkaar: hetzelfde hartvormige gezicht, dezelfde spitse kin. Dezelfde haarkleur ook – al is mijn haar dieprood, tegen het kastanjebruine aan, terwijl dat van haar is vervaagd tot een oranjerode tint.

Secondelang kijken we elkaar aan.

Dan zegt ze: ‘Mireille.’

Ik schrik van haar stem. Niet alleen omdat haar lippen mijn naam maar moeizaam lijken te vormen, maar meer nog vanwege de hunkering die erin doorklinkt. Het schuurt. Nee, het steekt. Ze heeft geen recht op die hunkering, nee, zij niet.

Zo koel mogelijk wil ik ‘Hallo’ zeggen, maar ik verstijf als ze in beweging komt.

Ze loopt wankel, slingerend, haar handen naar opzij uitgestoken, alsof ze op elk moment iets moet kunnen vastpakken. Alsof ze te diep in het glaasje heeft gekeken. Maar haar groenbruine ogen zijn helder.

Ze is niet dronken.

Ze is ziek.

Chris had het me al gezegd en ik had me erop voorbereid. Toch valt het me rauwer dan ik had verwacht.

Ze graait in de lucht als ze haar evenwicht verliest.

Ik schiet naar voren, pak haar bij de armen, houd haar vast.

Ik weet niet of ze me wil omhelzen of dat ze steun zoekt, maar ze houdt mij ook vast.

Haar zachtheid. Haar geur. Het is nog net zoals vroeger. Jasmijn, met een tikkeltje vanille. ‘Mama,’ zeg ik dicht bij haar oor.

Ze klemt me steviger tegen zich aan. Maar ik maak me los uit haar omhelzing en neem haar bij de arm.

‘Kom, ga maar weer zitten.’ Ik leid haar naar de fauteuil.

‘Ik eh...’ Ze bloost. ‘Ik had koffie voor je willen maken. Maar vanochtend wilde het echt niet... Ik ben al blij dat ik me heb kunnen aankleden vandaag.’

‘Geeft niet,’ zeg ik. ‘Dat zal ik zo wel regelen.’

Ik zet een stap naar achteren en neem haar in me op.

Ze gebaart naar de bruinleren bank tegenover de haard. ‘Ga zitten. Je zult wel een pittige reis achter de rug hebben.’

Ik doe wat ze zegt, maar reageer niet op haar opmerking. Die reis ben ik op slag vergeten nu ik geconfronteerd word met de waarheid. Mama heeft multiple sclerose.

Er glijdt een trieste glimlach over haar gezicht. ‘Je schrikt van me, hè?’

‘Nee,’ zeg ik – te snel, en corrigeer mezelf dan: ‘Ja.’

Ze knikt berustend. ‘Dat vermoedde ik al. Dit zijn niet de omstandigheden waarin je je moeder wenst aan te treffen.’

Zeker niet na zestien jaar, denk ik. Maar ik zeg het niet. ‘Chris had willen komen,’ zeg ik. ‘Maar hij gaat trouwen in november, en zijn eigen huis...’

Ze heft haar hand. De armbeweging is schokkerig. ‘Ik weet het. Ik mag geen beslag op hem leggen nu hij zelf een huis gaat verbouwen. Maar ik ben blij dat jij komt helpen. Hoelang blijf je?’

Ik kan haar niet voor de gek houden. Ik ben niet zo begripvol als Chris. Integendeel, ik vind het geen goed idee dat ze, met haar aandoening, toch het landgoed draaiende wil houden. Het is niet reëel. Gekkenwerk, meende Erik, mijn oudste broer, toen we het er bij mij thuis over hadden. Nu ik heb gezien hoe moeilijk ze loopt, ben ik het volledig met hem eens.

Ik haal adem en trek mijn schouders naar achteren. ‘Ik kom niet om te helpen, mam.’

Ze knippert met haar ogen. ‘Niet?’

Ik schud mijn hoofd. ‘Ik ben hier om je ervan te overtuigen dat je terug moet komen. Naar Nederland.’

2

Er zit een vochtplek in de hoek boven het slaapkamerraam. Ik onderdruk een gaap, trek de gordijnen verder open en tuur door het raam over de rijen lavendel. In de verte weerkaatst de ochtendzoon op iets metaalachtigs. Een caravan?

‘Mireille?’ zegt Sonja aan de andere kant van de lijn. ‘Je was je er toch van bewust dat je huurcontract in november afloopt?’

Ik concentreer me op haar beleefde, maar dringende stem. Mijn huurbaas. Het voelt onwerkelijk dat ze me uitgerekend deze zaterdagochtend wakker belt.

‘Ik dacht dat je altijd vroeg opstond,’ was haar verontschuldiging geweest – iets wat ze weet omdat ze zelf in het appartement op de begane grond woont.

‘Als ik het goed begrijp,’ zeg ik, mijn woorden zorgvuldig formulerend, ‘is het je voornemen om het appartement in november te verkopen.’

‘Het wordt ons als verhuurders niet gemakkelijk gemaakt met de huidige regelgeving,’ zegt ze. ‘Het is voor mij niet meer rendabel. Ik ga het appartement verkopen, maar – en daar bel ik je over – ik wil jou de eerste kans geven op een bod, voordat ik het op Funda zet.’

‘Juist, ja.’ Doorgaans sta ik direct op scherp bij dergelijke voorstellen, maar ik ben zo gedesoriënteerd wakker geworden dat het nog mistig is in mijn hoofd. Ik til het doosje met lavendelstengels op van de vensterbank en zet het weer neer – het houdt schorpioenen op afstand, had mama beweerd.

‘Zou je erover willen nadenken? Ik dacht uit ons laatste gesprekje op te maken dat je op zoek was naar een koopwoning.’

‘Dat klopt,’ zeg ik. Nu ik al enkele jaren een vaste baan heb, ben ik eraan toe om die stap te zetten. De maandelijkse huurlasten zijn immers niet mis; bovendien bouw je daar niks mee op. Maar ik had niet gedacht dat ik abrupt tot zo’n keuze gedwongen zou worden. En hoewel ik de laatste jaren flink heb gespaard, weet ik niet eens zeker of ik genoeg eigen geld heb om een hypotheek rond te krijgen.

Ik keer me naar het bed, tegen de muur met bloemetjesbehang, onder zware balken. ‘Ik zal het overwegen, goed? Ik kom erop terug.’

‘Mooi zo. Wacht niet te lang, oké? Het is een ruim appartement, op een aantrekkelijke locatie en...’

‘Dat weet ik, Sonja,’ zeg ik. Het klinkt bitser dan ik bedoel. Rustiger vervolg ik: ‘Ik begrijp dat er druk op zit. Ik laat het je zo snel mogelijk weten.’

Met een korte groet sluit ik het gesprek af en werp mijn mobiel op het dekbed. Lekker dan – daar overvalt ze me mee. Ik ben gehecht geraakt aan het fijne appartement, net buiten het centrum van Amersfoort. Maar zal ik het kunnen kopen? De cijfers van mijn spaarrekening staan me scherp voor ogen. Ik hoef de app niet eens te openen om te weten dat ik vrijwel het hele bedrag nodig zal hebben als eigen inbreng.

Het vervelende is dat Sonja in haar recht staat als ze het contract niet wil verlengen. Ik wist dat die mogelijkheid bestond, maar ik had gehoopt dat we het in november konden omzetten in een contract voor onbepaalde tijd.

Ik pak mijn toilettas van het kastje naast het bed. Eerst maar eens goed wakker worden, voordat ik mijn hoofd ga breken over hoe ik een financiering rondkrijg. Ik loop de trap af naar de badkamer op de benedenverdieping.

Het bad op pootjes lonkt naar me. De badkamer is dringend aan een opknapbeurt toe – de kastdeurtjes van het brocante badkamermeubel hangen scheef, er zit een scheur in de bak van de

douchecabine en zo'n dertig procent van de tegels is gebarsten – maar het bad ziet er schoon uit. Toen ik gisteren een douche nam in de krappe douchecabine, keek ik al met een schuin oog naar de badkuip en vroeg me af of mama het goed zou vinden als ik er gebruik van maakte.

'Ga je gang,' had ze gezegd toen ik het gisteravond terloops noemde. 'Je moet hier gebruiken wat je nodig hebt, hoor. Daar is het voor.'

Ik laat het bad vollopen en zak met een zucht in het warme water.

De gesprekken van gisteravond dringen zich aan me op.

Mama had verrassend rustig gereageerd op mijn voornemen haar te overtuigen terug te verhuizen. Bewust had ik nog niets gezegd over de aanmaningen die bij Chris binnenkwamen – dat zou haar defensief kunnen maken. Ik had me gericht op de voordelen van Nederland.

Ze had gefronst, maar liet me uitpraten toen ik betoogde dat de Nederlandse zomertemperaturen veel aangenamer zijn. De hitte hier zal haar symptomen alleen maar verergeren. Bovendien kunnen we in Nederland veel eenvoudiger een appartement regelen dat van alle gemakken is voorzien. Sterker nog, de aanstaande schoonouders van Chris weten een aangepaste woning die binnenkort vrijkomt.

Dat Erik destijds tegen Chris had gemompeld dat hij niet begreep dat hij zich zo voor haar uitsloofde, liet ik buiten beschouwing. Dat we papa niet eens bij onze gesprekken hadden betrokken, zei ik ook maar niet.

Misschien, zo had ik gedacht, had ze er stiekem wel op gehoopt dat ik zoiets zou opperen. Dat haar kinderen zouden zeggen: 'Kom maar bij ons, mam.' Maar toen het na mijn betoog stil bleef en ik aarzelend vroeg: 'Mam?', keek ze me recht aan en glimlachte.

'Dank je dat je er zo goed over hebt nagedacht. Dat waardeer ik.'

En ik wist dat mijn woorden geen effect hadden gehad. Mijn overredingskracht – iets wat ik op mijn werk goed weet in te zetten – had gefaald. Pragmatische argumenten wegen niet op tegen een

gevoelskwestie, dat had ik in onderhandelingen vaak genoeg gemerkt. Al gingen die gewoonlijk over aandelen, overnames en investeringen, en niet over moeders met een zwakke gezondheid.

Ik moest een manier vinden om op haar gevoel te spelen. Maar ik wist ook dat als ik dat zou doen, we onvermijdelijk zouden belanden bij dat moment waarop ze abrupt uit mijn leven was verdwenen. En daar wilde ik niet aan denken. Nee, ik moest zakelijk blijven. Dus liet ik het onderwerp rusten – voor die eerste avond tenminste. We hadden, met tussenpozen van ongemakkelijke stiltes, slechts over koetjes en kalfjes gepraat.

Ik schuif onderuit in het bad en maak mijn haren nat. De strengen rood haar waaieren uit op het water, tot aan mijn opgetrokken knieën. Ik staar naar de blanke huid van mijn benen. Wat moet het akelig zijn als je je eigen benen niet meer kunt vertrouwen. Als je er zomaar doorheen kunt zakken of je evenwicht kunt verliezen. Zelfs de krukken lijken haar weinig stabiliteit te bieden. Mijn voorzichtige voorstel om een rollator te gebruiken, had een spottende gnuif opgeleverd.

'Ik ben net vijftig. Geen tachtig!'

Onwillekeurig grinnik ik erom. Ze is op haar eigen manier een beetje ijdel. En ze houdt ervan om zichzelf te verzorgen, zo blijkt uit de producten die hier staan uitgestald. Ik ga rechtop zitten. Op het krukje naast het bad staan lavendelzeepjes, lavendelshampoo en lavendelolie – keurig gerangschikt. Het ziet er handgemaakt uit, maar wel met een professionele touch. Heeft ze hier ergens een werkplaats?

Het enige wat geen lavendel als ingrediënt heeft, staat op het plankje voor de spiegel. Chanel no. 5. Haar geur. Het parfum dat papa standaard voor haar verjaardag gaf. Het getuigde niet van bijster veel fantasie, maar aangezien ze het nog altijd draagt, heeft ze dat blijkbaar wel van hem gewaardeerd.

Zou ze hem missen? Maar waarom was ze dan zomaar vertrokken? En waarom was ze nog geen jaar later hertrouwd?

Pas na de bruiloft ontvingen we bericht van haar huwelijk met Bernard Servain. En toen hij zo'n vijf jaar geleden overleed, liet hij de lavendelhoeve aan mama na. Ongetwijfeld waren er al symptomen van MS geweest, maar mama had de boel zo goed en zo kwaad als het ging draaiende gehouden.

Ik snuif. Meer kwaad dan goed, als ik een inschatting maak van de situatie. Hoe zet je lavendel om in geld? Gezien de onbetaalde rekeningen – die Chris nu voor zijn kiezen krijgt – heeft ze daar weinig kaas van gegeten. Niet zo vreemd; sinds haar negentiende hield ze zich vooral bezig met huishouden en kinderen. Tot die dag dat ik thuiskwam en er een brief op tafel lag.

Ik duw de gedachte weg. Ik was mijn haren, spoel ze uit en hijs mezelf uit bad. Routinematig draai ik mijn haar in een handdoek. Ik pak de lila badjas van het haakje aan de muur en vouw hem om me heen. Voor de ovalen spiegel laat ik de badjas van mijn linkerschouder zakken. Ik dwing mezelf om te kijken naar de glanzend verkleurde huid, bobbelig en grillig, van mijn schouder tot net boven mijn elleboog. Ik draag de littekens al zo'n twintig jaar en ik zou eraan gewend moeten zijn. Toch trek ik met een ruk mijn badjas er weer overheen en strik de ceintuur strak vast.

Misschien is het juist nu ik bij mama ben dat ik er weer extra aan moet denken. Het is alsof mama er nooit goed naar kon kijken. Ze keek erlangs of keek weg – en ze kocht altijd shirts en bloesjes die dat stukje huid bedekten. 'Het mag niet in de volle zon,' gaf ze als verklaring. Hoewel de arts daar na de huidtransplantatie ook voor had gewaarschuwd, had ik altijd het idee dat ze het simpelweg niet kon aanzien.

Nog steeds draag ik meestal bloesjes met mouwen die tot minstens op mijn elleboog vallen. Nu is dat ook de norm in mijn branche – blouses en mantelpakjes – maar ik voel me niet prettig in mouwloze tops.

Mijn vingers glijden langs de producten op de plank. Ik pak het flesje Chanel en snuif eraan. Herinneringen van lang geleden dwarrelen om me heen – een flard van mama die me knuffelde.

Deed ze dat ook nog na dat ongeluk in de keuken? Ik weet het niet meer.

Mijn blik valt op een paars zakje waarop '*masque facial*' staat. Mijn beheersing van de Franse taal is blijven steken op het niveau van de middelbare school – in tegenstelling tot het Engels dat ik vrijwel dagelijks voor mijn werk spreek. Maar ik kan nog wel wijs worden uit de instructies voor een gezichtsmasker. Met de korte badjas, een handdoek om mijn haren en een witgepleisterd gezicht stap ik de hal in.

Ergens in het huis klinkt een mannenstem. Waarschijnlijk vanuit de woonkamer. Een diepe klank, afgewisseld met mama's hogere stem.

Ik loop de hal door. Zodra ik dichterbij kom, valt het me op hoe goed mama Frans spreekt – voor zover ik dat kan inschatten – maar ook dat ze geagiteerd klinkt. Boos zelfs. En die man, hoewel rustig, klinkt ook ietwat bars. Hij zegt iets over '*maison lavande*' en over '*vendre*'.

Ik spits mijn oren. Wil hij dit huis kopen?

Mama reageert fel: '*Mais non! Jamais!*'

Ik sluip verder, in de hoop dat ik door de kier van de deur de bezoeker kan zien, maar tevergeefs. Ik zou de deur moeten openduwen om een glimp van hem op te vangen. Weer spreekt de diepe stem – overredend, zo lijkt het – en weer reageert mama. Scherp en afgemeten. Mooi zo. Ze is blijkbaar assertief genoeg om deze kerel van repliek te dienen – wat hij ook van haar wil.

De man zegt weer iets en ineens vliegt de deur verder open.

Ik deins achteruit en sta oog in oog met een lange, breedgeschouderde man in jeans en een casual overhemd. Hij heeft een zongebruinde huid en donkere krullen die half over zijn voorhoofd vallen. Twee lichtbruine ogen staren mij verbaasd aan. '*Bonjour?*'

'*B-bonjour,*' stamel ik en ik sla mijn armen om me heen. Hopelijk laat die badjas niet te veel zien.

Maar hij neemt slechts mijn gezicht op, met opgetrokken wenkbrauwen.

O, nee – dat lavendelmasker! Hoe kon ik vergeten dat ik dat nog op had? En die handdoek om mijn haar... Mijn huid trekt en onder het pleisterwerk gloeien mijn wangen.

Mama verschijnt achter de jongeman, steunend op haar krukken. *'C'est ma fille Mireille.'* Haar felheid heeft plaatsgemaakt voor een geamuseerde ondertoon.

Met mijn linkerhand houd ik de bovenkant van mijn badjas krampachtig bij elkaar. Het vleugje tocht dat door de hal glijdt, verraad dat het ding nog niet eens tot halverwege mijn bovenbenen komt. In een poging om de situatie te redden, steek ik mijn rechterhand uit.

'Ravie... de vous... rencontrer,' breng ik uit. Aangenaam kennis te maken – althans, ik hoop dat dat is wat ik zeg. Het klinkt waarschijnlijk nauwelijks Frans. Had ik de afgelopen week nou maar wat actiever mijn Duolingo gedaan!

Er verschijnt een lach op zijn gezicht. Nee, eerder een grijns. Ik moet er belachelijk uitzien. Hij pakt mijn hand – een krachtige handdruk – en neigt zijn hoofd. *'Enchanté. Je suis Daniel Servain.'*

Servain. Mijn blik schiet naar mama. Is hij familie van Bernard? Zijn zoon misschien? Zou kunnen, ik schat hem een jaar of dertig. Mama's uitdrukking verraadt echter niets.

Ik houd zijn hand nog steeds vast. *'Mireille van Dam.'*

Vlug trek ik mijn vingers uit de zijne. Ik kan als enig lichtpuntje bedenken dat hij geen aanstalten maakt tot *'la bise'*, de gewoonte waarbij Fransen elkaar op de wangen kussen. De gedachte daaraan maakt me nog warmer – wat ongetwijfeld in mijn hals te zien is. Ik stap naar achteren.

Zijn ogen vonken – van vermaak of van spot? Waarschijnlijk allebei.

'Au revoir,' zegt hij en hij stapt langs me heen. Met vlotte passen loopt hij naar de voordeur, maar keert zich weer om.

Hij kijkt mama aan, met een rimpel op zijn voorhoofd die hem vastberaden doet overkomen. *'Nous en parlerons encore.'*

We hebben het er nog wel over, of zoiets.

Mama schudt haar hoofd en snauwt iets – het is duidelijk dat voor haar het onderwerp is afgesloten.

Er vertrekt een spiertje bij zijn kaak, maar hij zegt niets. Hij stapt de deur uit en loopt het grindpad op.

Ik laat de greep op mijn badjas los en keer me naar mama. 'Waar ging dat over?'

Ze draait zich om en loopt met moeizame passen, steunend op haar krukken, de woonkamer in.

'Mam?'

Ze zet haar krukken tegen het dressoir en laat haar vingers langs een paar vogelbeeldjes glijden, tot ze bij een uiltje blijft hangen dat ze een tikje rechter zet.

'Mam?' houd ik aan.

Ze laat zich in de fauteuil zakken. 'Daniel wil de lavendelhoeve kopen. Om te verbouwen tot luxe appartementen.'

'En wat is precies het probleem?'

Ik zie alleen maar voordelen. Als dit huis in trek is bij potentiële kopers, dan zal mama tenminste niet berooid naar Nederland komen. Dan is ook de lening die ze had afgesloten voor de reparatie van de tractor, waarvoor Chris garant stond, in één keer afgelost. Ideaal, toch?

Haar ogen blikken fel in de mijne. 'Het is mijn land. Mijn huis. Hij mag dan wel de neef van Bernard zijn, maar hij heeft er geen recht op!'

Een neef dus. Geen stiefzoon. 'Je zei net dat hij het wilde kopen? Wil hij er soms niet de volle prijs voor betalen?'

Mocht dat het geval zijn, dan zal ik daar mijn professionele expertise weleens op loslaten. Ik weet hoe ik mensen een fatsoenlijke prijs kan laten betalen.

Ze haalt haar schouders op. 'Dat is het niet. Maar ik wil het simpelweg niet verkopen.'

Ik zet mijn handen in mijn zij. ‘Waarom niet?’ Bij de frons op mijn voorhoofd voel ik het gezichtsmasker barsten, maar ik negeer het.

‘Dit is mijn thuis, Mireille.’

Ik pers mijn lippen open. Jouw thuis was bij ons, in Amersfoort, wil ik zeggen. Je had het recht niet om ons in de steek te laten. Maar ik slik het in.

Ik haal adem. ‘Als je er een goede prijs voor krijgt, kun je in Nederland een appartement kopen dat aan al je wensen voldoet.’

‘Hm,’ zegt ze – en daarmee lijkt ze het onderwerp af te sluiten. Ze forceert een glimlach. ‘Heb je al ontbeten? O, misschien wel handig om je gezicht eerst te wassen. De ingrediënten zijn na een kwartier wel uitgewerkt, hoor.’

Ik bijt op mijn lip. Zal ik die man vaker tegen het lijf lopen? ‘Die Daniel... Ken je hem goed?’

‘Hij is de zoon van Amélie, Bernards jongste zus. Zij en ik zijn niet close, maar ja, het is “ons kent ons” hier in het dorp.’

O, help. Straks weet het hele dorp van Daniels ontmoeting met die witgepleisterde dochter van Lydia Servain, die gebrekkig Frans stamelde in een te korte badjas.

‘Ik geloof,’ zeg ik, ‘dat ik me maar eens ga aankleden.’

Er glimt iets plagerigs in mama’s ogen. ‘Doe dat.’

3

'Ma chérie!' De stem is zangerig en luid.

Ik zie de vrouw voor het eerst, maar ze schommelt enthousiast op me af in de ruime keuken van mama's huis, waar bruine kastdeurtjes en terracotta vloertegels me omringen. En voor ik het weet, staat ze op haar tenen, omvat mijn schouders en kust me op beide wangen.

Gelukkig is mijn gezicht nu schoon, bedenk ik, terwijl ik een groet mompel. Ik had gehoopt dat ik met het boenen van mijn wangen de schaamte om de situatie met die neef van Bernard kon wegpoetsen, maar de herinnering aan zijn geamuseerde blik laat de warmte opnieuw naar mijn gezicht stijgen.

Ze bekijkt me op armlengte afstand, ratelt in het Frans en uit de manier waarop ze in haar handen klapt, maak ik op dat ze ingenomen is met wat ze ziet.

Mama gniffelt. Ze zit aan de eettafel en besmeert een croissant.

'Dit is mijn vriendin Yvette,' zegt ze. Ze glimlacht naar de vrouw die me nog steeds stralend aankijkt en vervolgt: 'Ze helpt me met het maken van producten voor het winkeltje... En bij alles eigenlijk, tegenwoordig.'

'Winkeltje?'

'Laat ik je straks zien.' Ze klopt op de eikenhouten tafel. 'Kom eerst eten. Het is al bijna lunchtijd.'

Ik schuif met enige schroom aan, terwijl Yvette mijn kopje met koffie vult. Ze stopt een kussen achter mama's rug – en ze bromt

iets, alsof ze mama een standje geeft dat ze dat zelf nog niet heeft gedaan. Mama laat het gelaten over zich heen komen.

Ik trek het kopje koffie naar me toe. 'Dus je hebt een winkeltje?'

Het probleem lijkt alleen maar te groeien. Naast een vervallen hoeve is er dus ook nog een winkel waarvan de voorraad en inkomsten bijgehouden moeten worden. Hoe krijg ik zicht op haar situatie? Zal ze me überhaupt in haar cijfers laten kijken?

'Waar denk je dat dat gezichtsmasker vandaan komt? We verkopen die producten ook in de winkel.' Ze gebaart naar rechts. 'Zo'n tien jaar geleden heeft Bernard de schuur verderop verbouwd tot winkeltje. Het is in trek bij toeristen, vooral van de plaatselijke camping.'

Ik besmeer mijn croissant met abrikozenjam.

'Homemade,' zegt Yvette trots, en ze wijst ernaar. Ik vermoed dat het een van de weinige Engelse woorden is die ze kent. Een woord dat het goed zal doen bij toeristen.

Ik neem een hap en knik haar toe. '*Délicieux!*'

Ze straalt en keert zich naar het aanrecht om het neuriënd schoon te vege.

'Yvette en haar man runnen het café-restaurant in het dorp,' zegt mama. 'Je moet daar echt eens langsgaan. Het is dé trekpleister van Valléebleu.'

Ik heb daar helemaal geen tijd voor; maandagavond vlieg ik alweer terug. Bovendien ben ik mijn missie niet vergeten: mama moet inzien dat deze toestand niet reëel is. En snel ook – ik heb het al druk genoeg met dat nieuwe account in Dubai, een project waarbij ik een overname van een groot bedrijf zal gaan begeleiden. En nu zit ik ook nog met Sonja die mijn appartement op Funda wil zetten als ik niet binnenkort een serieus bod doe.

Ik veeg een plakkerige kruimel weg bij mijn mondhoek. 'Het lijkt me onwaarschijnlijk dat zo'n winkeltje, dat vooral 's zomers in trek is, winstgevend is?'

Ze verbijt een lach. 'Komt daar je master in bedrijfskunde om de hoek kijken?'

Hoe weet ze...? Ik staar haar aan. Ik kan me niet voorstellen dat ze mijn LinkedIn heeft bekeken.

‘Chris,’ verklaart ze kort. ‘Ik bel weleens met hem.’

Aha. Hij is de enige van het gezin met wie ze regelmatig contact heeft. Ik vernauw mijn ogen. ‘En je ontwijkt een antwoord.’

Ze schenkt een wolkje melk in de koffie. ‘Je hebt gelijk. We kunnen niet leven van het winkeltje. Maar Bernard heeft jarenlang contracten gehad met twee cosmeticafabrikanten, die de lavendel in groten getale afnemen.’

‘Gehad?’

‘Die heb ik nog steeds,’ zegt ze vlug. ‘Maar de oogst viel vorig jaar tegen. Deels door de weersomstandigheden en de kapotte tractor, deels ook... nou ja.’ Ze omvat het koffiekopje. ‘Ik had vorig jaar niet de energie om de werkploeg die in augustus komt helpen goed aan te sturen. En nu dreigt een van de fabrikanten af te haken als de oogst dit jaar opnieuw tegenvalt. Daar kreeg ik in mei een telefoontje over.’

Dat dus boven op de onbetaalde facturen. ‘Had je daarom Chris gebeld? Om hem te vragen die werkploeg aan te sturen?’

Ze knikt. ‘Wel samen met Brahim, hoor, mijn voorman. En om het voorbereidende werk daarvoor te doen. De zomers zijn altijd druk.’

‘En volgend jaar dan?’ vraag ik. ‘En het jaar daarop? Je kunt niet van hem verwachten dat hij telkens in het zomerseizoen komt opdraven. Zeker niet nu hij...’

‘Ik weet het,’ zegt ze. ‘Hij wil zijn eigen gezinnetje gaan stichten, hè. Zoveel begreep ik wel uit zijn woorden.’

‘Hij is binnenkort getrouwd.’ Ik nip van mijn koffie. ‘We hebben allemaal ons eigen leven, mam.’

Ze staart me aan; merkt ze het verwijt dat erin doorklinkt? Zij past niet zomaar in onze levens nu ze zich al zoveel jaren afzijdig heeft gehouden. We zijn allang volwassen en prima op onze pootjes terechtgekomen, maar zeker niet dankzij haar. We zijn haar helemaal niets verschuldigd.

Ze slaat haar ogen neer en veegt een kruimel van de tafel. 'Ik begrijp het.'

Yvette staat naast de tafel. '*Ça va?*' vraagt ze – en hoewel mama en ik onze stemmen kalm hielden, lijkt ze de spanning op te merken. Ze legt een hand op mama's schouder, bijna beschermend – en neemt mij op. Vriendelijk, maar onderzoekend.

Mama klopt Yvette op haar hand. '*Ça va bien, merci.*' Ze wendt zich weer tot mij. '*Je suis contente que ma fille soit ici.*'

Zou ze echt blij zijn dat ik hier ben? Had ze niet veel liever Chris om zich heen gehad? Toch blijft mama me glimlachend aankijken – ze lijkt oprecht.

Yvettes gezicht verzacht. '*Bien sûr.*'

Ze lacht weer opgewekt naar me, draait zich om en pakt de bezem uit de hoek van de keuken. Zacht neuriënd gaat ze haar gang.

Ik pak de draad van ons gesprek weer op.

'Maar hoe denk je dan over de toekomst, hier?'

'Ik dacht...'. Mama veegt langs haar voorhoofd. 'Ik dacht: als ik eerst deze zomer maar doorkom. Dan maak ik in september wel een plan voor volgend jaar.'

'Maar je hebt geen idee hoe het volgend jaar met je gezondheid is.'

'Ach,' zegt ze zacht, 'dat weet toch niemand?'

'Nee,' zeg ik. 'Maar in jouw geval zijn de verwachtingen nou niet bijzonder rooskleurig...'

Ze kijkt me recht aan. En ondanks haar sterke blik zie ik iets in haar ogen blinken. Een traan?

'Een mens moet altijd hoop houden, Mireille.' Ze zucht. 'Altijd.'

4

Als ik de volgende ochtend van de trap loop, roept mama me vanuit haar slaapkamer, die zich tegenover de woonkamer bevindt. 'Mireille... Kun je me helpen?'

Ik kijk om de hoek van de deur. In de schemering ontwaar ik een groot tweepersoonsbed op een hoogpolig tapijt, naast een antieke kast met houtsnijwerk.

Mama's gezicht steekt bleek af tegen het kussen. 'Mijn rug,' zegt ze. 'Die wil niet... Ik heb niet de kracht om...'

Ik loop naar het bed. 'Zal ik je overeind helpen?'

Ze laat het gebeuren. Ze lijkt wel een lappenpop, alleen veel zwaarder. Ik trek haar rechtop en stop twee kussens achter haar rug.

'Dank je wel,' fluistert ze, met haar ogen gesloten.

Mijn blik blijft hangen op een foto op het nachtkastje. Mama in een lichtblauwe jurk tot op de grond, naast een lange, forse man in driedelig pak, die zijn arm om haar heen heeft geslagen. Is dat een trouwfoto? Ze kijken allebei lachend de camera in. Alsof die roodharige vrouw een jaar daarvoor niet plotsklaps een ander gezin in de steek had gelaten.

Mijn maag trekt samen. Ik wil hier niet over nadenken. Ik kán hier niet over nadenken – niet over die brief die slechts een paar regels bevatte: dat ze vertrok naar het buitenland, dat ze van ons hield en ons zou missen, maar dat het beter was zo.

Beter – voor wie? En waarom?

Terwijl mama tegen de kussens hangt en weer in slaap lijkt te zijn gesukkeld, staar ik naar haar gladde jukbeenderen. Ik zou het haar rechtuit willen vragen. Gisteren heb ik dat al een paar keer geprobeerd, maar telkens stokten de woorden. Ook nu brandt er iets achter mijn ogen. Ik knipper vlug en laat mijn blik door de kamer dwalen, zoekend naar meer foto's, een voorwerp, iets wat me meer kan vertellen, zonder dat ik dat gesprek zelf hoeft te beginnen.

Maar de kamer zwijgt. Ik kijk naar haar op elkaar geklemde lippen, alsof zelfs de slaap haar pijn niet wegneemt. Zal ze er zelf ooit nog iets over loslaten? Nu ik hier ben, zal ook zij vast wel voelen dat het onderwerp ter sprake moet komen. Misschien heeft ze tijd nodig.

Maar morgenavond vertrek ik alweer...

Ik zucht, sta op en trek de verdiepingshoge gordijnen open. De ramen geven zicht op een glooiend heuvellandschap, het lagergelegen dorp en groene bergen in de verte. Veel aandacht heb ik er niet voor, want achter me kreunt mama.

Vlug keer ik me om. 'Gaat het?'

Haar mond vertrekt. 'Meestal knapt het wel wat op, na een poosje.'

'Ik eh... Ik zal je een ontbijtje brengen.'

Ik verdwijn naar de keuken. Zoekend in de kastjes vind ik beschuit en een stuk baguette van gisteren. Die is al een beetje hard, maar op zondag is de *boulangerie* waarschijnlijk gesloten.

Ik pruts met het koffiezetapparaat en mompel een lelijk woord als ik mijn hoofd tegen de koof van het fornuis stoot. Ik loop naar de andere kant van de keuken voor de koffiekopjes. Op de avond van mijn aankomst had ik bij het koffiezetten al een zoektocht door de keuken gedaan, om ze uiteindelijk in het bovenkastje te vinden dat het verste weg is van het apparaat. Zo onlogisch. Haar servies is een ratjetoe – bij mij thuis past alles bij elkaar. Ik schenk de koffie in en vraag me af waarom ze zo gehecht is aan dit grote, maar onpraktische huis. Ze zou zoveel baat hebben bij een overzichtelijk

appartement, zoals het mijne. Ik gnuif. Qua uiterlijk lijken mama en ik misschien op elkaar – qua karakter bepaald niet.

Wanneer ik eindelijk met een dienblad vol etenswaren bij haar in de kamer kom, hangt ze nog steeds met gesloten ogen in de kussens. Ik zet het dienblad op het bed.

‘Mam?’

‘Hm?’

Ik neem haar gezicht in me op. Oranjerode strengen haar golven langs haar smalle hals over haar pyjamashirt. Ze is nog niet eens beginnend grijs, al is ze vijftig. Maar de lijnen rond haar mond verraden haar pijn.

Wat moet ik doen? Was ik maar meer zoals Tessa. Als fysiotherapeut is ze gewend om mensen te helpen. Ze zou vast aanbieden om mama in bad te helpen, als remedie tegen pijnklachten. Zelf moet ik er niet aan denken om haar zo te verzorgen.

‘Moet ik iemand bellen?’ vraag ik. ‘De dokter?’

Ze schudt haar hoofd en haar ogen gaan een klein beetje open. ‘Nu nog niet, maar om half twaalf zal ik Yvette bellen.’

‘Waarom dan pas?’

‘Dan kan ze eerst naar de kerk. Als ik haar eerder bel, gaat ze er niet heen. En ze wil altijd zo graag...’ Ze klemt haar vingers om de rand van het dekbed en lijkt een pijscheut te verbijten. ‘Wil je me dat doosje aangeven, op het nachtkastje? En een glas water?’

Ik reik haar de medicatie aan en ga op de stoel naast het bed zitten. ‘Ga jij ook naar die kerk?’

Met een beverige hand stopt ze een pil in haar mond en neemt een slok. ‘Als het me lukt, ja. Met mijn Vespa.’

Ik knipper met mijn ogen. Het idee van mijn moeder op de oude scooter die ik gisteren achter het huis zag staan, is enigszins amusant. Maar haar bevestiging bevreedt me.

Mama bezoekt een kerk. Welke kerk dan? Ik heb eens gelezen dat Frankrijk overwegend katholiek is. Zelf ben ik opgegroeid in een christelijk-gereformeerde kerk. En als me één ding duidelijk is gemaakt – als kind al – dan is het dat echtscheiding verkeerd is.

Dat God dat niet wil.

Sommige kinderen wisten me dat haarfijn in te wrijven tijdens catechisatie. Alsof ik er wat aan kon doen dat mijn moeder met de noorderzon, of nu ja, de zuiderzon was vertrokken. Alsof ik er wat aan kon doen dat zij hertrouwde met een Fransman en mijn vader in de steek liet.

En dan zit ze hier 's zondags doodleuk in de kerk?

'Verbaast dat je?' Mama neemt me onderzoekend op.

Ik trek een wenkbrauw op. 'Dat je de behoefte voelt om te biechten?'

Ze accepteert de sneer met slechts een glimlach. 'Het is geen katholieke kerk. Je hebt hem vast gezien toen je bij het dorp werd afgezet. Het is dat witte protestantse kerkje tegenover de boulangerie.'

'Is die kerk vergelijkbaar met vroeger?'

'Qua leer wel, denk ik. Maar het gaat hier allemaal wat informeler. Gemoedelijker.' Ze breekt een stukje van de baguette af en stopt het in haar mond. Na wat kauwen zegt ze: 'Ik ben jarenlang niet geweest, hoor. Naar geen enkele kerk. Ik was er wel klaar mee – met alle verwachtingen die mensen van me hadden. Maar na Bernards overlijden...' Over haar gezicht glijdt een verdrietige trek. Ze herstelt zich. 'Fabien, de dominee, is me enorm tot steun geweest. Hij hielp me om alles in het juiste perspectief te zien.'

Er daagt iets – een herinnering van een jaar of vijf geleden. Een onpersoonlijke rouwkaart berichtte ons dat Bernard was gestorven. Maar een maand of twee later volgde een brief. Meerdere brieven zelfs; ik weet niet of papa er ook een heeft gekregen – die sprak er niet over – maar Erik, Chris en ik hadden alle drie een vergelijkbare brief ontvangen. Een brief waarin mama schreef dat ze er veel spijt van had dat ze ons had verlaten. Ze vroeg om vergiffenis.

Chris stuurde een brief terug. Erik niet – die was woedend. 'Alsof dít het goedmaakt! Zo goedkoop! Ze doet dit om haar eigen geweten te sussen, meer niet.'

Toen Erik drie maanden daarna trouwde, had hij haar niet uitgenodigd; hij wilde niks met haar te maken hebben.

Ik had er evenmin op gereageerd. Ook ik vond dat ze zich er wel erg gemakkelijk vanaf maakte. Maar mijn grootste teleurstelling was dat ze geen uitleg gaf. Het 'waarom' achtervolgt me na al die jaren nog steeds. Alsof er ook maar enige uitleg acceptabel zou zijn voor het abrupt in de steek laten van je twaalfjarige dochter, die je vervolgens alleen met verjaardagen een kaart stuurt.

Nee, met die ene brief was de kous heus niet af.

Ik schrik op van beweging naast me.

Mama schuift het dekbed opzij. 'Ik eh... moet naar het toilet.'

'Oké,' zeg ik en ik sta op.

Aan haar vertrokken gezicht te zien is de pijn niet afgezakt. Maar ze komt zelf overeind van de kussens en ze laat een been uit bed zakken.

Ik moet helpen. Er zit niets anders op. Ik slik en steek mijn hand uit om haar onder haar arm te steunen. 'Laat je andere been ook maar zakken,' zeg ik zo zakelijk mogelijk. 'Dan help ik je naar de badkamer.'

'Dank je.' Het klinkt geconcentreerd en op haar voorhoofd parelt een zweetdruppeltje, alsof ze al haar aandacht nodig heeft om haar lichaam dát te laten doen wat ze wil dat het doet. Ze zakt door haar knieën als haar voeten de grond raken, maar ik hou haar overeind. Samen schuifelen we naar de badkamer – stukje bij beetje. Eenmaal bij het toilet pakt ze de witte steun, die lelijk afsteekt bij de crèmekleurige tegeltjes.

Wat nu? Moet ik haar ook nog op het toilet helpen? De gedachte alleen al maakt me misselijk. Toen ik op het vliegtuig stapte, had ik dít niet zien aankomen. Ik ben hier gewoon niet goed in.

Mama staat zelfstandig – al bibberen haar benen in de dunne pyjamabroek. Toch recht ze haar rug, met een verbeterd trek om haar mond.

'Ik red me nu wel,' zegt ze, al lees ik de twijfel in haar ogen. Maar ook wilskracht. 'Je kunt buiten de deur wachten, dan roep ik je zo.'

‘O,’ zeg ik. ‘Goed dan. Ja, dat lijkt me beter.’

Ik haast me naar de deur, blij dat ze niet meer van me verwacht. Buiten, leunend tegen de muur in de hal, blaas ik mijn adem uit. Ik zou nog duizend keer liever een keihard onderhandelingsgesprek voeren dan iemand naar het toilet helpen. Maakt dat me harteloos?

In gedachten vraag ik het aan Tessa: ‘Wat denk jij – ben ik nou echt zo’n kil persoon?’ Ik zie haar denkrimpel al voor me – en tegelijk dat lachje. Ze zou het misschien nog beamen ook. ‘Ja, dat ben je. Kil en zakelijk.’ Gek genoeg zou het uit haar mond nooit hard aankomen. Ze zou direct daarna lachen en zeggen dat ze toch wel van me houdt. Zo is Tessa.

‘Mireille?’ De zwakke stem klinkt vanachter de deur en ik ben blij dat haar pyjama alweer op z’n plek zit als ik de badkamer in stap. Ze staat wankel naast het toilet, met haar hand steunend op de wandbeugel. Even traag als daarnet help ik haar weer naar haar slaapkamer.

‘Wil je mijn enkels pakken?’ Zittend op de rand van het bed wijst ze naar haar benen. ‘En dan voorzichtig optillen en bijdraaien?’

Ik doe wat ze vraagt. Weer vertrekt haar gezicht en ik vertraag mijn beweging. Wat een rotziekte is die MS.

‘Ga jij nog steeds?’ vraagt ze. ‘Naar de kerk, bedoel ik?’

Ik moet even schakelen. ‘Ehm... ja. Meestal dan.’

De laatste maanden heb ik het laten verwateren. Eerlijk gezegd heb ik een moeizame verhouding met God. Hoewel ik het allemaal prima voor elkaar heb – een goede baan, een Volvo voor de deur – blijf ik me afvragen waarom Hij toeliet dat mama ervandoor ging. Natuurlijk had ik papa nog, maar het was moeilijk om met hem te praten. Hij was er altijd en tegelijkertijd ook nooit echt.

Was dat ook niet het verwijt van Joost aan mijn adres, toen hij het uitmaakte? ‘We praten nooit écht,’ had hij gezegd. ‘Ik heb soms het idee dat ik je nauwelijks ken.’

We waren toen al verloofd. De bruiloft stond gepland voor afgelopen mei, maar hoe dichterbij die datum naderde, hoe onrustiger hij werd. Steeds vaker stuurde hij aan op gesprekken waar ik geen

zin in had. En het gekke was: toen het uitging, was ik er nauwelijks kapot van. Het bracht me aan het twijfelen. Had ik wel oprecht van hem gehouden? Kan ik me wel helemaal aan iemand geven?

Tessa had me meewarig aangekeken toen ik haar zei dat ik er geen traan om had gelaten. Ze zei: 'Als je ware liefde wilt ervaren, moet je bereid zijn om risico's te nemen.'

Ik had het weggewuifd, maar de woorden bleven hangen. Op mijn werk draait het continu om risico's. Ik neem beslissingen over grote investeringen en over bedrijven die fuseren of worden gesplitst. En dat gaat goed. Zo goed zelfs dat mijn baas me het account heeft toegezegd waar ongeveer het hele kantoor op aast. Met geld durf ik risico's te nemen. Maar welke investering is de moeite waard als die kan eindigen in een gebroken hart?

'Ik had je graag willen meenemen vandaag.'

'Hè, wat?' Ik ontwaak uit mijn gedachten en realiseer me dat ik h*ier* ben, in een Frans dorpje in de Provence – niet op mijn werk.

'Naar de kerk in het dorp.' Ze lijkt oprecht teleurgesteld dat het vandaag niet lukt. 'Ik denk dat je het daar wel fijn zou vinden.'

Dat lijkt me stug, denk ik. Maar ik zeg het niet. Ik knik naar het dienblad. 'Laat je de koffie niet koud worden?'

5

Tot mijn verrassing staat mama maandagochtend al in de keuken als ik beneden kom. Ze leunt tegen het aanrecht en steunt zoals altijd op een kruk, maar ze staat er wel. Die Yvette heeft wonderen verricht, toen ze mama gistermiddag – al foeterend omdat we haar niet eerder hadden gebeld – in bad hielp. Ze had mij instructies gegeven om het bad klaar te maken. Ik begreep maar een halve zin, maar voldoende om te weten dat het badwater lauwwarm moest zijn en ik een flinke scheut lavendelolie moest toevoegen.

Vandaag lijkt mama redelijk monter. Ze schept koffie in het filter en glimlacht naar me – haar hoofd een tikkeltje schuin, alsof ze mijn verbazing kan lezen.

‘Gisteren was een slechte dag,’ zegt ze. ‘Maar zo zijn ze niet allemaal.’ Ze schudt haar hoofd. ‘Nee, zeker niet.’

Wankel loopt ze langs het aanrecht, naar het kastje waar ik gisteren de koffiekopjes vond.

Ik kom in beweging en ben haar vóór. Vlug trek ik het bovenkastje open. ‘Is het niet handiger om de kopjes in de kast bij het koffiezetapparaat te zetten?’

Ze maakt een handbeweging. ‘Ach, ze staan hier al zo lang ik me kan herinneren.’

‘Maar nu moet je telkens een stuk lopen,’ zeg ik. ‘En boven het koffiezetapparaat staan de wijnglazen. Die kan ik prima hier...’

Ik breek mijn zin af, omdat ze fronst. Ze perst haar lippen opeen, net zoals ze dat gisteravond deed, toen ik mijn laptop openklapte